

Arverett og skiftesaker

Hvilken betydning har dette for vår slekts-historie?

Hva kan vi hente ut av Rettssystemet som kan være til nytte i slektsforskningen?

1. Historisk sammenheng: Hvordan lovene våre ble til.

Landsloven etter Magnus Lagabøte

Dagens lover

2. Hvor finner vi registreringer om arv og skifte?

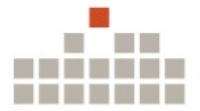
Et par eksempler: Min morfar som døde 16. desember 1932

Klokker Thomas Thomassen Wegner som døde i 1697

3. Hvordan kan vi få hjelp fra Slekt og Datas intranett?

Webinar og rettleidinger (skjermdump)

Loven som forandret Norge

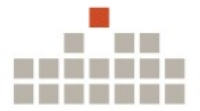

750 års Jubileum

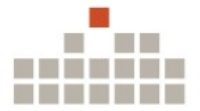
I 1274 samlet kong Magnus VI for første gang hele det norske kongeriket under én lov. Den nye Landsloven var et banebrytende politisk og juridisk arbeid og etter sin død fikk Magnus fikk tilnavnet Lagabøte — «lovforbedreren».

Loven som forandret Norge

Magnus Lagabøtes landslov står igjen som et av de aller viktigste dokumentene vi har fra Norge i middelalderen. Loven var i kraft i over 400 år, og i den ligger spirene til den norske rettsstaten og ideen om folkelig medbestemmelse, som er en forutsetning for demokratiet vårt.

Loven som forandret Norge

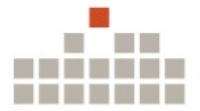
Landsloven er dermed et symbol på en del av norsk historie vi ofte glemmer. I middelalderen var Norge nært tilknyttet Europa. Den norske kongefamilien var giftet inn i europeiske kongehus, den norske eliten utdannet seg ved universiteter i Italia og Frankrike, og norske prester og biskoper var i tett kontakt med paven i Roma.

Loven som forandret Norge

Landsloven bygget videre på den gamle norske tingtradisjonen, samtidig som den var påvirket av banebrytende tanker og ideer som var i vinden i Europa på 1200-tallet. **For første gang fikk kvinner arverett,** og fattige som ikke klarte å brødfø seg selv skulle ikke lenger straffes for å stjele mat. Retten til å ferdes fritt i og høste av naturen, som vi finner igjen i vårt eget dagligliv, er også nedfelt i Landsloven.

Loven som forandret Norge

Uten denne kontakten med Europa hadde ikke Norges første felles lovbok blitt til. Tanker og ideer reiste nordover, og menneskene som levde i Norge i middelalderen gjorde dem til sine egne. Historien om Magnus Lagabøtes landslov er del av historien om hvordan vi blir oss selv i møte med andre – og om hvordan Norge etter hvert blir til det Norge vi kjenner i dag – i samspill med verdenen som ligger utenfor.

Loven satt i et slektsforskningsperspektiv:

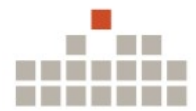
I åttende og siste verset av Norges nasjonalhymne formulerer Arne Garborg det slik:

Her stig det stort og blaatt
vaart fagre Heimlands Slott
med Tind og Taarn.

Og som det ervdest ned
alt fagarar' Led fyr Led,
det byggjast skal i Fred
aat vaare Born

Loven har vært rammen om livene våre, hvor registreringer fra arv og skiftesaker gir oss kunnskap om hvordan forfedrene våre hadde det; om de levde i velstand eller fattigdom.

Loven som forandret Norge

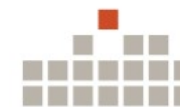

LANDSLOV JUBILEET
1274 2024

Loven som forandret Norge fyller
750 år - og du er invitert!

Arveloven fra 2019:

nl-20190614-021.pdf x nl-20190614-021 (1).pdf x +

File | C:/Users/User/Downloads/nl-20190614-021%20(1).pdf

Tegn Les høyt Spør Copilot 1 av 47

Tilpass og kontrollér Google Chrome

 NORSK LOVTIDEND
Avd. I Lover og sentrale forskrifter mv.
Utgitt i henhold til lov 19. juni 1969 nr. 53.

Kunngjort 14. juni 2019 kl. 14.00 PDF-versjon 14. juni 2019

14.06.2019 nr. 21

Lov om arv og dødsboskifte (arveloven)
Prop.107 L (2017–2018), Innst.252 L (2018–2019), Lovvedtak 55 (2018–2019). Stortingets første og andre gangs behandling hlv. 9. og 14. mai 2019. Fremmet av Justis- og beredskapsdepartementet.

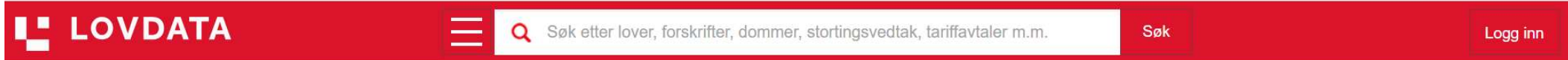
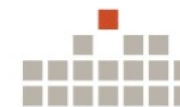
Følgende lover oppheves:

- 1 Lov 21. februar 1930 om skifte.
- 2 Lov 3. mars 1972 nr. 5 om arv m.m.

Endringer i følgende lover:

- 1 Lov 28. juni 1974 nr. 58 om odelsretten og åsetesretten (odelslova).
- 2 Lov 17. desember 1982 nr. 86 om rettsgebyr (rettsgebyrloven).
- 3 Lov 8. juni 1984 nr. 59 om fordringshavernes dekningsrett (dekningsloven).
- 4 Lov 4. juli 1991 nr. 45 om rett til felles bolig og innbo når husstandsfellesskap opphører.
- 5 Lov 4. juli 1991 nr. 47 om ekteskap.
- 6 Lov 26. juni 1992 nr. 86 om tvangsfullbyrdelse (tvangsfullbyrdelsesloven).
- 7 Lov 7. juni 1996 nr. 32 om gravplasser, kremasjon og gravferd (gravferdsloven).
- 8 Lov 17. juni 2005 nr. 90 om mekling og rettergang i sivile tvister (tvisteloven).
- 9 Lov 26. mars 2010 nr. 9 om vergemål (vergemålsloven).
- 10 Lov 12. mai 2015 nr. 27 om forsvunne personer.

Arveloven fra 2019:

Lov om arv og dødsboskifte (arveloven)

OPPRINNELIG KUNNGJORT VERSJON

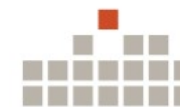
Lov om arv og dødsboskifte (arveloven)

Dato	LOV-2019-06-14-21
Departement	Justis- og beredskapsdepartementet
Ikrafttredelse	Kongen bestemmer
Endrer	LOV-1930-02-21 , LOV-1972-03-03-5 , LOV-1974-06-28-58 , LOV-1982-12-17-86 , LOV-1984-06-08-59 , LOV-1991-07-04-45 , LOV-1991-07-04-47 , LOV-1992-06-26-86 , LOV-1996-06-07-32 , LOV-2005-06-17-90 , LOV-2010-03-26-9 , LOV-2015-05-12-27 , LOV-2016-05-27-14 [+] Vis alle
Kunngjort	14.06.2019 kl. 14.00
Journalnr	2019-0379
Korttittel	Arveloven

[Prop.107 L \(2017–2018\)](#), [Innst.252 L \(2018–2019\)](#), [Lovvedtak 55 \(2018–2019\)](#). Stortingets første og andre gangs behandling hhv. 9. og 14. mai 2019. Fremmet av Justis- og beredskapsdepartementet.

Arveloven fra 2019:

The screenshot shows a PDF viewer window with the following content:

Første del. Innledende bestemmelser

Kapittel 1. Lovens virkeområde, definisjoner mv.

§ 1. Hva loven gjelder

Loven gjelder fordelingen av arv etter loven eller testament, ektefellers og samboeres rett til å sitte i uskifte og avtaler om arv (lovens andre del).

Loven gjelder også dødsfallsbehandling og skifte av dødsbo, herunder deling av ektefellens eiendeler etter den ene ektefellens død og skifte av uskiftebo (lovens tredje del).

For ev. rettelser se nederst i den elektroniske versjonen: <https://lovdata.no/LTI/lov/2019-06-14-21>

The viewer interface includes a search bar, navigation icons, and a taskbar at the bottom with system information: -7°C Skyet, 18:11, 12.01.2024.

Hva kan vi hente ut av Rettssystemet som kan være til nytte i slektsforskningen?

1. Historisk sammenheng: Hvordan lovene våre ble til.

Landsloven etter Magnus Lagabøte

Dagens lover

2. Hvor finner vi registreringer om arv og skifte?

Et par eksempler: Min morfar som døde 16. desember 1932

Klokker Thomas Thomassen Wegner som døde i 1697

3. Hvordan kan vi få hjelp fra Slekt og Datas intranett?

Webinar og rettleidinger (skjermdump)

Når begynner skifteprotokollene?

Østfold		Nedenes	1692
Fredrikstad	1676	Vestre Råbyggelag	1697
Halden	1716	Østre Råbyggelag	1697
Heggen og Frøland	1667		
Idd og Marker	1802	Vest-Agder	
Moss (by)	1742	Kristiansand	1711
Moss	1771	Lista	1666
Rakkestad	1667	Mandal	1667
Tune	1772	Rogaland	
Akershus		Jæren og Dalane	1666
Aker	1656	Ryfylke og Karmsund	1665
Follo	1726	Stavanger	1680
Nedre Romerike	1680	Hordaland	
Øvre Romerike	1683	Bergen	1716
Oslo		Hardanger og Voss	1695
Kristiania	1692	Nordhordland	1702
		Sunnhordland	1668
Hedmark		Sogn og Fjordane	
Hedmark	1663	Indre Sogn	1666
Solør og Østerdal	1675	Nordfjord	1690
Oppland		Sunnfjord	1677
Hadeland, Land og Valdres	1659	Ytre Sogn	1698
Nord-Gudbrandsdal	1658		
Sør-Gudbrandsdal	1682	Møre og Romsdal	

Finn kilde

Eksempel 1: Min morfar døde 16. desember 1932

Du kan fylle ut ett eller flere søkekriterier

Haugesund
 Dødsfallsprotokoll
 Skifteprotokoll

Fritekstsøk

Periode

1900 1950

Form

- Alle formater
- Skannet (11)
- Søkbar (0)
- Fulltekst (0)
- Lyd (0)
- Video (0)

Emneknagger

Oppbevaringssted

Arkiv

Kategori

Folketellinger (0)

Manntall (0)

Kirkebøker (0)

- Søket ditt ga 11 treff:
- 1
- [Haugesund by, dødsfallsprotokoll nr. 2, 1889-1901 >](#)
 Arkiv: Haugesund tingrett
 Bla i skannet utgave > Ikke søkbar
 - [Haugesund by, dødsfallsprotokoll nr. 3, 1902-1906 >](#)
 Arkiv: Haugesund tingrett
 Bla i skannet utgave > Ikke søkbar
 - [Haugesund by, dødsfallsprotokoll nr. 4, 1907-1914 >](#)
 Arkiv: Haugesund tingrett
 Bla i skannet utgave > Ikke søkbar
 - [Haugesund by, dødsfallsprotokoll nr. 5, 1914-1922 >](#)
 Arkiv: Haugesund tingrett
 Bla i skannet utgave > Ikke søkbar
 - [Haugesund by, dødsfallsprotokoll nr. 6, 1922-1928 >](#)
 Arkiv: Haugesund tingrett
 Bla i skannet utgave > Ikke søkbar
 - [Haugesund byfogd, skifteprotokoll nr. A 5, 1887-1900 >](#)
 Arkiv: Haugesund tingrett
 Bla i skannet utgave > Ikke søkbar
 - [Haugesund tingrett, Dødsfallsprotokoller, nr. 1: Dødsfallsprotokoll 1928-1934 >](#)
 Arkiv: Haugesund tingrett
 Bla i skannet utgave > Ikke søkbar
 - [Haugesund tingrett, Dødsfallsprotokoller, nr. 2: Dødsfallsprotokoll 1934-1938 >](#)
 Arkiv: Haugesund tingrett
 Bla i skannet utgave > Ikke søkbar

- Medlemsmøte S&D HAU_2024_02_15 Arverett og skiftesaker.
- Margareth Skogland

media.digitalarkivet.no/view/78641/1

Statsarkivet i Stavanger

Arkiv:
Haugesund tingrett
Arkivdel: 02 - Haugesund tingrett: avleveringer etter 1979.
Serie:
G - Skiftevesen
Ga - Dødsfallprotokoller

Innhold:
Dødsfallsprotokoll 200428-170134

Ga - L0001

Dødsfallsprotokoller
for
Haugesunds skiftetret
fra 20/4 28 - 17/1 1934.

Statsarkivet i Stavanger

Arvrett

Medlemsmøte S&D HAU_2024_02_15 Arverett og skiftesaker.
Margareth Skogland

Innhold

Visningsvalg:

Innholdsfortegnelse

Notatside	1931		upaginert
Dødsfallsprotokollside	1928		1
Dødsfallsprotokollside	1929		13
Dødsfallsprotokollside	1930		32
Dødsfallsprotokollside	1931		50
Dødsfallsprotokollside	1932		68
Dødsfallsprotokollside	1933		88
Dødsfallsprotokollside	1934		105
Løst vedlegg	1928-1934		upaginert

Kildeinformasjon

Statsarkivet i Stavanger

Oppbevaringssted

[Statsarkivet i Stavanger](#)

Arkivreferanse

SAST/A-101415/02/G/Ga/L0001

[Lenke til Arkivportalen](#)

Arkiv og arkivdel

A-101415: Haugesund tingrett

02: Haugesund tingrett: avleveringer etter 1979

Serie og underserie(r)

G: Skiftevesen

Ga: Dødsfallprotokoller

Stykke/mappe

L0001: Dødsfallprotokoll 200428-170134

Kildetype

Dødsfallprotokoll

Protokollnr./tidsrom

nr. 1 /20.04.1928 - 17.01.1934

Område

Rogaland fylke

media.digitalarkivet.no/view/78641/90

170	Anna Marie Pedersen, bachelore, Kontakite 17, f. 11/6 1871	4/12 1932	5/12 1932	Mina Braath	Sunderland	6 barn: Alfred Pedersen, Olav's Pedersen, Peder Pedersen, Clara, Selga Pedersen, Helga Pedersen og Jargen Pedersen, hereds, alle myndige	Farsarspinder stillet.
172	Ludvig Haugaard Jacobsen, fks. foght, skipper, Kaldsgt. 12, f. 1860	14/12 1932	15/12 1932	Dakon Thle	---	Kristin Ragna Dahlha og 1 søn søn Melchior Andreas, hereds.	Fidel. - farsarspinder desideret.
173	Ludvig handlens Larsen, maler, Kungens 77 ^e , f. 1878 3/1	16/12 32	17/12 32	---	---	Kristin Anforig Kishine. 6 børn: Tor, Anfor og Kishine, myndige og Bjørn Alf og Anne Karine, alle her.	Futt.
174	Knut Marland, kjøbmann Skaregt 134, f. 1856	19/12 1932	20/12 1932	---	---	6 7 barn: Olav Larsen, Sjøge, Berla Marland, Jenny Bergin, Randulf Marland, Knut Marland, Dagmy Prasthale, hereds, Peta Vard, Lake - nag, alle myndige.	Fidel, bare alderdomspensj
175	Larsen & Wille Brøske, reude	23/12	24/12	Kristine Gjelstad	Wendelbo	En søster Thea Vage, Dr. Lydas af. 9, 2 brøsk:	Testament (9 Fornit 51-1933

Skriv her for å søke

-10°C Mest skyet

18:15
09.01.2024

Eksempel 2: Klokker Thomas Thomassen Wegner døde i 1697

KLOKKARÆTTENE WEGNER OG BØ I TORVASTAD

(1655—1803)

AV BIRGER KJETLAND

Etter reformasjonen vart klokkaren gjerne kalla dekn. Dekn kjem av det greske ordet diakon som tyder tenar.

Attåt anna kyrkjeleg arbeid laut deknene ha tilsyn med undervisning og opplæring av ungdomen. Det tok ei tid før kvar kyrkjesokn fekk sin dekn eller klokkar, som biskopen hadde eksaminert og godkjent.

I året 1611, 14/9, tok domkapitlet i Stavanger spørsmålet opp att om soknedeknar. Biskopen (Scavenius) krov på dette møtet at det no måtte tilsetjast deknar (klokkarar) i alle prestegjeld. Han klagar på dei ansvarlege menn som ikkje oppfyller kyrkjeordinansen (kyrkjelova) sine krav om bustad og løn til deknane. På dette møtet lovar kongens foged at når biskopen presenterar han ein dekn som er lovleg kalla og approbert, skal han gjera sitt til at deknene får både bustad og løn.

Den fyrste deknene me kjenner til i Torvastad heitte Thomas Thomasson Wegner (f. 1655, d. 1697). Han var son til sokneprest Thomas Thomasson Wegner (f. 1631, d. 1692) som styrde Torvastad soknekall i åra 1670—92. Mor til klokkaren, Anna Wegner, var dotter til futen Lauritz Johannesson Galtung (f. 1588, d. 1659) som budde på Torsnes i Hardanger. Denne futen åtte 53 gardar eller gardpartar i Hardanger og Sunnhordland. Galtung-ætta har greina seg ut over Vestlandet og er ei av dei mest kjende adelsættene på våre kantar. Kona til futen heitte Elisabet Ottesdtr. Orning og var av ei dansk adelsætt. Slehta hennar går attende til dei gamle norske kongane. Ho var lækjarkunnig og mange søkte råd og hjelp hjå henne for sjukdomane sine. Når me dertil nemner at farfar og farmor til klokkaren, var biskop Thomas Cortsen Wegner i Stavanger (f. 1588, d. 1654) og bispinne Anna Christensdtr. f. Trane (1611—1694), så må me vel seia at denne klokkaren ætta frå folk med

sterke åndelege interesser, men og frå slike som hadde sans for det materielle og jordiske.

Me veit lite om lagnaden hans. Han vart gift med Marite Knudsdtr. Hinderaker, dotter til bonde Knud Ingebretson og kona som budde på garden Hinderaker i Avaldsnes.

I skifteprotokollen for 1697 står det m. a.:

«Anno 1697 den 8. marti var vi på Grønningen udi Torvestad sogn forsamlede til vedbørlig registrering, vurdering og liqvidasjon at gjøre efter den ærlige nu salige mand Thomas Thomassen Wegner, forrige Degn og Klokker her til Torvestad prestegjeld mellem den salige mands efterladte umyndige fire smaa Børn nemlig Lars, Thomas og Thomas Thomassønner med Datteren Ane Thomasdaatter Wegner paa den ene side og den salige mands kjære Hustru, Marite Knudsdaatter nærværende baade paa hendes vegne som lauverge og på de umyndige børn som Formyndere, Knud Ingebrigtson Hinderager, som er enkens egen kjødelige Fader mens nu siden af velbaarne Hr. Amptmand til tilskikkede Børnenes Formyndere og Verger disse efterfølgende Mænd:

Jon Endresen Røvær for Lars Thomassen, Jon Gundersen Føyen for den ældre Thomas Thomassen, Christopher Lillesund paa Skaare land for den yngste Thomas Thomassen og Hendrik Simonsen Rossebø for Ane Thomasdaatter Wegner, og er da Sterboens Midler med løsøre og fast Gods saaledes os forekommer i efterfølgende maade:

Her er nemnt sylv, tinn, messing, kopar og jarn.

Av krøter hadde buet 11 kyr a 2 Riksd. = 22 Riksd.

2 ungnaut a 1 » = 2 »

3 årskalvar a 2 ort = 1 »

Av hestar åtte buet ein vaksen jelk til 2 Rd. 2 ort. To unghestar og eit føl hørde og med.

Her på Grønningen budde altså klokkar Wegner og dreiv eit etter måten stort gardsbruk i den tida. Vidare står det i skifteprotokollen:

«End fandtes jordegods udi Hardanger som nu omsider er først blevet delt og kommer dette boe tilgode og er anslagen til 30 Rigsdaler. Det Gods med det andre Gods tilsammen Alsager udi Kinservig sogn som Torgeir beboer, skylder med bøxel aarlig 8 Spand er efter Taksten 68 Spd. Udi Lote i Kinservig sogn otte Spand og et Spand Smør som er Odel og eiendom 36 Spd.»

I året 1711 vart Anna Thomasdtr. Wegner gift med Lars Torbjørnson Alsaker og vart buande der. Dei har mange etterkomarar.

Borna etter klokkaren budde i året 1706 hjå Tore Jonson (37 år) på Grønningen. Anten han som enkjemann er blitt gift med klokkarenkja eller det er slektskap som har ført borna til han, er uvisst.

Hjem > Finn kilde

Digitalarkivet

Finn kilde

Du kan fylle ut ett eller flere søkekriterier

Rogaland Skifteprotokoll

Nullstill

SØK

Fritekstsøk

Periode

1660

1670

Form

- Alle formater
- Skannet (2)
- Søkbar (0)
- Fulltekst (0)

Søket ditt ga 2 treff:

1

Ryfylke sorenskriveri, Jelsa, Hemnes tinglag, skifteprotokoll nr. D 1, 1666-1670 >

Arkiv: Ryfylke tingrett
Bla i skannet utgave >

Ikke søkbar

Jæren og Dalane sorenskriveri, skifteprotokoll nr. BA 1, 1666-1672 >

Arkiv: Jæren og Dalane sorenskriveri
Bla i skannet utgave >

Ikke søkbar

1

Skriv her for å søke

Medlemsmøte S&D HAU_2024_02_15 Arverett og skiftesaker.
Margareth Skogland

Du kan fylle ut ett eller flere søkekriterier

Rogaland Skifteprotokoll Skifteregister

Nullstill SØK

Fritekstøk +

Periode -

1666 1700

Form -

- Alle formater
- Skannet (10)
- Søkbar (0)
- Fulltekst (0)
- Lyd (0)
- Video (0)

Emneknagger +

Oppbevaringssted +

Arkiv +

Kategori -

Folketellinger (0)

Manntall (0)

Kirkebøker (0)

Emigrantmateriale (0)

Skiftmateriale (10)

Sjemannsrukker og militære ruller (0)

Skoleprotokoller (0)

Helsemateriale (0)

Søket ditt ga 10 treff:

Digitalarkivet

1

Ryfylke sorenskriveri, Jelsa, Hemnes tinglag, skifteprotokoll nr. D 1, 1666-1670 >

Arkiv: Ryfylke tingrett

Bla i skannet utgave >

Ikke søkbar

Ryfylke sorenskriveri, Hesby, Karmsund tinglag, skifteprotokoll nr. D 2, 1673-1680 >

Arkiv: Ryfylke tingrett

Bla i skannet utgave >

Ikke søkbar

Ryfylke sorenskriveri, Hemnes tinglag, skifteprotokoll nr. D 3, 1682-1700 >

Arkiv: Ryfylke tingrett

Bla i skannet utgave >

Ikke søkbar

Jæren og Dalane sorenskriveri, skifteprotokoll nr. BA 1, 1666-1672 >

Arkiv: Jæren og Dalane sorenskriveri

Bla i skannet utgave >

Ikke søkbar

Jæren og Dalane sorenskriveri, skifteprotokoll nr. BA 2, 1672-1693 >

Arkiv: Jæren og Dalane sorenskriveri

Bla i skannet utgave >

Ikke søkbar

Jæren og Dalane sorenskriveri, skifteprotokoll nr. BA 3, 1693-1701 >

Arkiv: Jæren og Dalane sorenskriveri

Bla i skannet utgave >

Ikke søkbar

Stavanger by, skifteprotokoll nr. BB 1, 1680-1686 >

Arkiv: Stavanger byfogd

Bla i skannet utgave >

Ikke søkbar

Stavanger by, skifteprotokoll nr. BB 2, 1690-1694 >

Arkiv: Stavanger byfogd

Bla i skannet utgave >

Ikke søkbar

Stavanger by, skifteprotokoll nr. BB 3, 1695-1707 >

Arkiv: Stavanger byfogd

Bla i skannet utgave >

Ikke søkbar

Karmsund prosti, skifteprotokoll nr. IV1, 1692-1798 >

Arkiv: Karmsund prosti

Bla i skannet utgave >

Ikke søkbar

Medlemsmøte S&D HAU_2024_02_15 Arverett og skiftesaker.
Margareth Skogland

Medlemmøte 20.02.2024
 Land fortør som foruøst kjentlig 30 Skj.
 20 Skj.
 i Skiffesagen med foruøst kjentlig 1/2 lsd
 foruøst kjentlig for
 i Skiffesagen med uforuøst C. J. W. kjentlig 4 lsd 1 Sk. 2 ut. 10 Sk.
 i gæst d. 20 Sk. med uforuøst kjentlig 2 p.
 3 l. à 8 Sk. - 4 Sk. 2 ut. 10 Sk.
 foruøst kjentlig med uforuøst kjentlig
 foruøst kjentlig kjentlig med uforuøst kjentlig N. 1. - 3 Sk.
 foruøst kjentlig kjentlig af Skiffesagen - 3 ut.
 It foruøst kjentlig kjentlig 5 al lsd N. 2. - 1 - 1
 It foruøst kjentlig lsd N. 3. lsd 3 al kjentlig - 1 ut.
 foruøst kjentlig kjentlig kjentlig i N. 2. - 2 Sk. 2 ut. 12 Sk.
 4 l. à 2 Sk. - 8 Sk.
 foruøst kjentlig foruøst kjentlig og foruøst kjentlig
 foruøst kjentlig - 2 ut. 8 Sk.

Juni 2024
 Juni 30 Sk.

Land fortør som foruøst kjentlig: Halvpart foruøst kjentlig
 foruøst kjentlig - 15 Sk. 3 ut. 1 Sk.
 10 Sk.
 foruøst kjentlig foruøst kjentlig foruøst kjentlig
 kjentlig foruøst kjentlig - 7 Sk.
 foruøst kjentlig kjentlig kjentlig i den felle
 kjentlig kjentlig i Skiffesagen foruøst kjentlig
 foruøst kjentlig foruøst kjentlig - 14 Sk. 3 ut. 1 Sk.
 Juni 10 Sk. 3 ut. 1 Sk.

Kjentlig kjentlig.

foruøst kjentlig kjentlig foruøst kjentlig og
 kjentlig foruøst kjentlig kjentlig foruøst kjentlig
 foruøst kjentlig kjentlig i kjentlig foruøst kjentlig
 foruøst kjentlig at det kjentlig foruøst kjentlig kjentlig - 20 Sk. - 25 Sk.
 10 Sk.
 foruøst kjentlig kjentlig kjentlig kjentlig i
 foruøst kjentlig kjentlig foruøst kjentlig foruøst kjentlig
 kjentlig kjentlig kjentlig kjentlig kjentlig - 20 Sk. - 25 Sk.

Faded Document

Smeared

Medlemsmøte S&D HAU_2024_02_15 Arverett og skiftesaker. Margareth Skogland

Das notam H^o Hans Bondesen deus.
 voceret Saxon Othud: 10to auctog 3°
 Hans Sjöholmia Capellan 1664 war ubi auct^o
 Cognoscit i Uuaa vob 1664. sic dicitur 2° Janis
 H^o Hans Sjöholm Prop: Carmes uder sig, man til for
 Capellan fra 1664 til 1674. vish krause og Fogu-
 krog 1694. J^o J^o i aamt, da deus i Jauus de
 H^o Jens Puffe krau i J^o vob 1708. i 6° auct^o
 Da deus Cognoscit i Uuaa vob 1708. i 6° auct^o
 vob 1711. Da deus Prop: Fogu Puffe
 J^o J^o i aamt vob 1711. Da deus Prop: Fogu Puffe
 J^o J^o i aamt vob 1711. Da deus Prop: Fogu Puffe

27.

Jens Lotteson Schröder Fogu-kraft
 til Schiolds Praetorium i Kjøbenhavn
 Jon Lauritjon Fogu-kraft til Falnes Praetorium og
 Bendix Bentzen Matheson ubi vob til vob
 Praetorium giør vittidigt ad Anno 1694. i 14° Martij
 har de forfandit qua Sverlands Praetorium ubi Carmens
 vob 1711. Da deus Prop: Fogu Puffe
 J^o J^o i aamt vob 1711. Da deus Prop: Fogu Puffe
 J^o J^o i aamt vob 1711. Da deus Prop: Fogu Puffe

Faded Document

Smearred

Medlemsmøte S&D HAU_2024_02_15 Arverett og skiftesaker.
Margareth Skogland

Hæll.

Ad. G.S. N.

i Postland med May Lambertus navn <i>Hjort</i>			
67 lod a 2 af v. f. l. e. n. g.	30	2	20
i dito 47 lod a 2 af v. f. l. e. n. g.	20	3	10
i likn dito forjet indt. <i>u. 21 lod a 3/4</i>	10	2	
for v. f. l. e. n. g. <i>u. 41 lod a 3/4</i>	20	2	
for p. m. a. <i>u. 16 lod a 2 af v. f. l. e. n. g.</i>	7	1	8
for v. f. l. e. n. g. <i>u. 55 lod a 2 af v. f. l. e. n. g.</i>	25		20
Edm. <i>u. 16 1/2 lod a 2 af v. f. l. e. n. g.</i>	7	2	6
for p. m. a. <i>u. 21 lod a 2 af v. f. l. e. n. g.</i>	9	2	12
i likn <i>u. 10 lod a 2 af v. f. l. e. n. g.</i>	4	2	8
for <i>u. 11 lod a 2 af v. f. l. e. n. g.</i>	11		
for <i>u. 21 lod a 2 af v. f. l. e. n. g.</i>	9	2	12
i <i>u. 35 lod a 2 af v. f. l. e. n. g.</i>	16		4
i <i>u. 37 lod a 2 af v. f. l. e. n. g.</i>	16	3	20

Ad. G.S. 25/1.

Perentt. <i>u. 4</i>	4		
<i>u. 12</i>	12		
<i>u. 7</i>	7		

Zin.

N. 1.	<i>u. 6</i>		
N. 2.	<i>u. 3</i>	<i>u. 2</i>	
N. 1.	<i>u. 3</i>	<i>u. 3</i>	
N. 2.	<i>u. 4</i>	<i>u. 3</i>	<i>u. 12</i>
N. 3.	<i>u. 4</i>		
N. 4.	<i>u. 1</i>		
	<i>u. 16</i>		
	<i>u. 1</i>		
	<i>u. 2</i>		
	<i>u. 7</i>	<i>u. 16</i>	
	<i>u. 12</i>		
	<i>u. 7</i>		

Faded Document

Smear

Medlemsmøte S&D HAU_2024_02_15 Arverett og skiftesaker. Margareth Skogland

N. 8 | gl. dets idm fælle med fæst — — — — — 12
 N. 1 | fæst fortimmet Robberlaag — — — — — 2 — 12
 N. 2 | Et maad dets — — — — — 1 —
 N. 3 | i fæst dets idm fortimning — — — — — 1 —
 Robber.

N. 1 | ny Bryggjerpand paa to h. 2/1000 a 8 d. — 16 — — —
 brost vind gaard med pibe og fæst a h — 12 — — —
 N. 2 | for hvel med jernfaelt idm paa 4 p. ud fælle — 8 — — —
 N. 3 | for dets hvel paa 5 p. — 8 — — —
 N. 4 | resten ny fællent hvel — 5 — — —
 N. 5 | ang dets laagd — 3 — — —
 N. 6 | ny dets minde hvel rimod 4. i p. — 2 — 2 — 16
 N. 7 | idm dets gaest ny h. 7/1 a 10 p. — — — 2 — 22
 N. 8 | idm dets med jernfaelt idm hvel h. 2/1 — — — 1 — 8
 fjerfæd laagd i boudm — — — — — 2 — 16
 Robber drefpad — — — — — 2 — 16
 fæst opafsmør — — — — — 2 — 12
 Robber drefpad — — — — — — — 10
 Et ny Robber drefpaa h. 7/1 — — — — — 2 — 8
 Mefring.

N. 1 | i par fæst drefpaa fæst med hvel pibe opafsmør — 2 — 2 —

for dets h. 16/1 a h. 1/1000 — — — — — 1 — 3 — 8
 gl. hvel af idm h. 6/1 a 10 p. — — — — — 2 —
 gl. fjerfæd med mefning fæst h. 8 arlov — 1 — — —
 Mefring drefpaa — — — — — 1 — 8
 Mefring riffer hvel — — — — — 1 — 8
 Mefring Comas — — — — — — — 12
 hvel drefpaa mefning fæst boudm paa fæst — — — 1 — 8
 fjerfæd af idm — — — — — 2 —
 Jerngræder.

N. 1 | for græst med hvel fæst h. 3 1/2 p. — 2 — 2 — 16
 N. 2 | dets med hvel fæst 2 1/2 p. — 1 — 2 —
 N. 3 | dets med ny h. 4 p. — — — — — 3 — 12
 N. 4 | dets h. 2/1 med fælle — — — — — 3 — 8
 N. 5 | dets hvel med fæst idm fæst h. 1/1000 med drefpaa — 2 —
 N. 6 | dets at hvel h. 1/1000 med fæst i p. h. — — — 2 —
 endet beryng.

fjerfæd — — — — — 2 —
 ny jernfaelt med fælle idm — — — — — 1 — 8
 hvel med hvel — — — — — — — 12
 fjerfæd hvel — — — — — — — 16
 hvel med hvel — — — — — — — 6

Faded Document

Smeared Ink

Medlemsmøte S&D HAU_2024_02_15 Arverett og skiftesaker. Margareth Skogland

media.digitalarkivet.no/view/35468/79

79 362

178.
- 12.
8
- 4.
- 6.
10
16
10.
- 8
10.
12

Jens Larsen Børson i Kjøbenhavn og hans søn
 Carlens Larsen i Kjøbenhavn og hans søn Carlens Larsen i
 Kjøbenhavn og hans søn Carlens Larsen i Kjøbenhavn
 Anno 1697 den 8 Martij. Være Vi paa Glemingen ind i Kjøbstads Reger forsamle
 de til betredning af de i Kjøbstads Reger forsamlede
 de Mand og Fruer Jens og Carlens Larsen
 i Kjøbenhavn mellem den H. Mand og Fruer Jens og Carlens Larsen
 og Jens og Carlens Larsen med Datteren Anna Larsen
 paa den ene og den H. Mand Jens og Fruer Anna
 de baade paa Glemingen som Landfoged og paa den i Kjøbenhavn som

Medlemsmøte S&D HAU_2024_02_15 Arverett og skiftesaker.
 Margareth Skogland

yotter à 8/8. - - - - 2 - - - -
 77 gl. ditte à 8/8. - - - - 2 - - - - 8
 It. Exellor fad ditte Messing - - - - 1 - - - - 16
 It per gl. bager kjeid 4 2. à 12/ - - - - 2 - - - -
 It per malm bager med skapper midt - - - - 1 - - - -
 to Messing Linje Dager ditte - - - - 8 - - - -
Raaber.
 En diadel p. iij. bjevnd. à 10/8 - - - - 6 - - - - 1 - - - -
 En fura ditte bjevnd. 102. à 8/8. - - - - 1 - - - - 8
Jernfang
 En gl. Radolokke - - - - 2 - - - - 2 - - - -
 It. en god de ditte - - - - 1 - - - - 1 - - - -
 En godde med fadder - - - - 2 - - - - 16
 En anden ditte - - - - 2 - - - -
 for Skrimmer à 12/8 - - - - 2 - - - -
 Hob to ditte vng. à 12/8 - - - - 1 - - - - 8
 i ferd med en gl. Paa - - - - 1 - - - - 8
 frae lere à 8/8. - - - - 1 - - - - 8
 En ferdig ditte - - - - 1 - - - - 2 - - - - 16
 En gl. ditte med lere - - - - 1 - - - - 10
 En god ditte med lere id ferd med p. ferd - - - - 8
 En ditte for reaktive - - - - 1 - - - - 8
 En de ditte à 2 ditte. - - - - 22 - - - -

Tangradler
 En blearant bjevnd. N. 1. bjevnd 2 bjevnd. gl. - - - - 3 78. - - - - 6
 En anden ditte N. 2. kjeid 2 8/8. - - - - 3 - - - - 2
 En for med bjevnd. N. 3. p. W. dars - - - - 3 - - - - 2
 En mindre ditte N. 4. kjeid 2 bjevnd. 8/8. - - - - 2 - - - -
 En gl. skand ditte N. 5. 2 1/2 pd. - - - - 1 - - - -
Julekladder.
 En gl. skand N. 1. bjevnd. 8/8. - - - - 1 - - - - 16
 En anden ditte mindre N. 2. kjeid 11 8/8. - - - - 1 - - - - 8
 En for ditte N. 3. - - - - 2 - - - -
 En ferdig ditte N. 4. - - - - 1 - - - -
 En anden ditte N. 5. - - - - 1 - - - -
 En bjevnd. blearant 222 kjeid N. 6. - - - - 3 - - - - 8
 It. andt ditte N. 7. kjeid 7 bjevnd. - - - - 2 - - - -
En Dager.
 En blearant skand bjevnd. bjevnd. - - - - 2 - - - - 2 - - - -
 En bjevnd. skand ditte skand. kjeid 8 8/8. - - - - 1 - - - - 2 - - - -
 En bjevnd. skand skand ditte skand. - - - - 3 - - - -
 11 al. vng. 8 bjevnd. bjevnd. - - - - 1 - - - - 7 - - - - 8
 It. per den ferd med det bjevnd. for gl. bjevnd. 16 p. - - - - 2 - - - -
En Radler og glet lere.
 En ferdig glet lere N. 1. - - - - 1 - - - - 2 - - - - 16
 En anden ditte N. 2. - - - - 1 - - - - 1 - - - - 8
 En ditte ditte N. 3. - - - - 1 - - - - 1 - - - - 8

Faded Document
 Smearred Ink

Medlemsmøte S&D HAU_2024_02_15 Arverett og skiftesaker. Margareth Skogland

DN - x E-pc x (11) x Mus. x SAS x Med x Se o x Veile x Arv x Veile x Inbc x Skift x Stor x

media.digitalarkivet.no/view/35468/79

79 362

18.
17.
8
16
16
10
10
8
16
12

Jens Larsen Børson i Kjøbenhavn og hans hustru
Caroline, Børsons hustru og hendes søn Børson og hans hustru
Koldfreds hustru og Nordfjølens hustru i Kjøbenhavn
anno 1697 den 8 Martij Kære Vi paa Grønningen i Kjøbenhavn
do til hørbartlyt og godkendelse, bekræftelse og liquidation at givne offer den dertil
de Mand Jens og Børson og deres søn og hustru for til Kjøbenhavn
Kjøbstad mellem den H. Mand officielle i Kjøbenhavn
Lars, Jens og Børson og deres søn med Datteren Ans og Datteren Agnes
paa den ene og den H. Mand denne Maria hustru, og hustru
do både paa Gunders hustru som Landhøge og paa den i Kjøbenhavn
den i Kjøbenhavn hustru som

Medlemsmøde S&D HAU_2024_02_15 Arverett og skiftesaker.
Margareth Skogland

I skifteprotokollen for 1697 står det m. a.:

«Anno 1697 den 8. marti var vi på Grønningen udi Torvestad sogn forsamlede til vedbørlig registrering, vurdering og liqvidasjon at gjøre efter den ærlige nu salige mand Thomas Thomassen Wegner, forrige Degn og Klokker her til Torvestad prestegjeld mellem den salige mands efterladte umyndige fire smaa Børn nemlig Lars, Thomas og Thomas Thomassønner med Datteren Ane Thomasdaatter Wegner paa den ene side og den salige mands kjære Hustru, Marite Knudsdaatter nærværende baade paa hendes vegne som lauverge og på de umyndige børn som Formynder, Knud Ingebrigtsen Hinderager, som er enkens egen kjødelige Fader mens nu siden af velbaarne Hr. Amptmand til tilskikkede Børnenes Formyndere og Verger disse efterfølgende Mænd:

Jon Endresen Røvær for Lars Thomassen, Jon Gundersen Føyen for den ældre Thomas Thomassen, Christopher Lillesund paa Skaare land for den yngste Thomas Thomassen og Hendrik Simonsen Rossebø for Ane Thomasdaatter Wegner, og er da Sterboens Midler med løsøre og fast Gods saaledes os forekommer i efterfølgende maade:

Her er nemnt sylv, tinn, messing, kopar og jarn.

Av krøter hadde buet 11 kyr a 2 Riksd. = 22 Riksd.

2 ungnaut a 1 » = 2 »

3 årskalvar a 2 ort = 1 »

Av hestar åtte buet ein vaksen jelk til 2 Rd. 2 ort. To unghestar og eit føl hørde og med.

Hva kan vi hente ut av Rettssystemet som kan være til nytte i slektsforskningen?

1. Historisk sammenheng: Hvordan lovene våre ble til.

Landsloven etter Magnus Lagabøte

Dagens lover

2. Hvor finner vi registreringer om arv og skifte?

Et par eksempler: Min morfar som døde 16. desember 1932

Klokker Thomas Thomassen Wegner som døde i 1697

3. **Hvordan kan vi få hjelp fra Slekt og Datas intranett?**

Webinar og rettleidinger (skjermdump)

Webinar med Jonny Lyngstad Webinar om skifter

Varighet 1 time

Hvor finner du skiftene, hvordan de er bygd opp og hva inneholder de?

Webinar om skifter

[Se opptak av webinarer her>>](#)

(Opprinnelig holdt i oktober 2020).

Den erfarne slektsforskeren Jonny Lyngstad viser i dette webinarer hvor du finner skiftene, hvordan de er bygd opp og hva de inneholder. Dessuten vil han vise mange eksempler på hva han selv har funnet i de skiftene.

Publisert: 29. okt. 2020

Sist endret: 16. jun. 2021

Region: Slekt og Data

Les mer om

[Webinar](#)[Arv og skifter](#)

Relaterte lenker

→ [Les mer om skifter](#)

Les mer om

[Webinar](#)[Arv og skifter](#)

Bli medlem!

Snarvei til våre tjenester ▾

Start med slektsforskning ▾

Hva skjer? ▾

Slekt og Data der du bor ▾

Om Slekt og Data ▾

[Hjem](#) / [Start med slektsforskning](#) / [Andre kilder](#) / [Skifter](#)

Skifter

Skifter gir informasjon om en persons eiendeler og vedkommendes arvinger.

Foto: Håkon Prestkværn/Domkirkeodden

Hvor kan du finne skiftene?

Skiftemateriale fram til omtrent 1850 er skannet og tilgjengelig i [Digitalarkivet](#). Yngre skiftemateriale finner du i statsarkivene.

Hva er et skifte?

Et skifte er en fortegnelse over en persons eiendeler, "løst og fast", og en fordeling (et skifte) av disse mellom arvingene og eventuelle kreditorer når vedkommende dør.

Noen skifter ble håndtert av arvingene selv. Dette kaller vi et **privat skifte**. Andre ganger tok skifteretten hånd om skiftet. Det kaller vi et **offentlig skifte**. Offentlig arveskifte ble innført i Norge fra midten av 1600-tallet og disse skiftene kan vi finne i arkivene. Etter Christian Vs norske lov (1687) skulle det holdes offentlig skifte dersom det var umyndige arvinger, fraværende arvinger, utenlandske arvinger eller ingen arvinger.

Vi kan ikke forvente å finne skifter etter alle våre forfedre. Det var ikke alle arveoppgjør som endte med et offentlig skifte. Gjenlevende slektninger fikk ofte bevilling til å sitte i uskiftet bo. Skifteregulene medførte at det til inntil begynnelsen av 1800-tallet ble holdt offentlig skifte ved 15-20 prosent av dødsfallene.

- Ektefelle til avdøde arvet halve boet = hovedlodd.

| Sist endret: 15. des. 2022

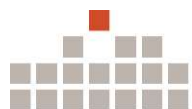
Snarveier

→ [Veiledning til skiftesaker i slektsforskningen](#)

→ [Slik tolker du et skifte](#)

↗ [I Norges bank kan du regne ut hvor mye en speciedaler tilsvarer nå](#)

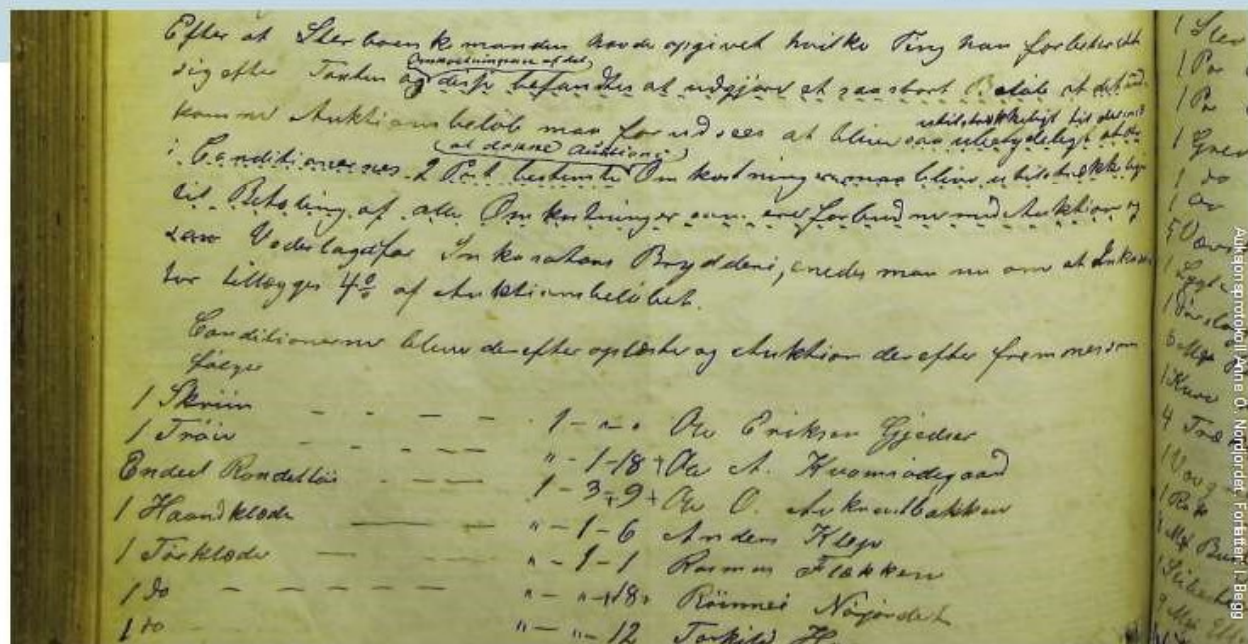
Til toppen ↑

[Hjem](#) / [Slekt og Data der du bor](#) / [Slekt og Data Oppland](#) / [Veiledning til skiftesaker i slektsforskningen](#)

Veiledning til skiftesaker i slektsforskningen

Skifteprotokoller er slektsforskerens gullgruve for å finne utfyllende informasjon om personer, og et godt hjelpemiddel der kirkebøker og annet mangler.

Skiftedokumenter

Skiftedokumentene inneholder i hovedsak opplysninger om offentlig skifter etter dødsfall, men også skifter etter oppbud/konkurser, akkorder og uskiftemeldinger. Skifteprotokoller kan gi utfyllende opplysninger om personer, og kan også komme i stedet for kirkebøker hvis de mangler for en periode.

Utgangspunktet her blir det vi kan finne på nettet, men jeg tar også sjansen på å reklamere litt for en tur til Statsarkivet.

Publisert: 19. sep. 2017
 Sist endret: 23. mai 2019
 Region: Slekt og Data Oppland
 Forfatter: Ingvald Begg

Les mer om

- Kilder
- Tips og råd
- Arv og skifter

DN DN – E-po (4) S Musi SAS Logg Inbo Kong Se o Se o Arv c Slik t Skift Arv c Arv c 2020 +

← → ↻ 🏠 🔍 slektogdata.no/nb/veiledning-til-skiftesaker-i-slektsforskningen ☆ 🖨️ 👤 ⋮

🏠 Bli medlem! ⌵ Snarvei til våre tjenester ⌵ Start med slektsforskning ⌵ Hva skjer? ⌵ Slekt og Data der du bor ⌵ Om Slekt og Data ⌵ 🔍

Skiftedokumenter

Skiftedokumentene inneholder i hovedsak opplysninger om offentlig skifter etter dødsfall, men også skifter etter oppbud/konkurer, akkorder og uskiftemeldinger. Skifteprotokoller kan gi utfyllende opplysninger om personer, og kan også komme i stedet for kirkebøker hvis de mangler for en periode.

Utgangspunktet her blir det vi kan finne på nettet, men jeg tar også sjansen på å reklamere litt for en tur til Statsarkivet.

Fra midten av 1800-tallet ble det ført egne **skiftelister** ved skifterettene. Skiftelistene er nyttige, og særlig når registre i **skifteprotokollene** mangler. **Dødsfallsprotokoller**, som ble ført av lensmannen og senere også av skifteretten, er gode hjelpemidler til å finne skiftesaker, og fungerte på 1900-tallet som register til skiftesakene. Det kommer enda flere, som nevnes under.

Skiftekort er et kartotek ordnet etter Sorenskriveri og bosted (gårdsnavn). I byene ble de ordnet etter fornavn og etternavn. Disse gir f.eks. en oppsummering om en gård over en lengre periode.

Hvis vi går inn på [Digitalarkivet – 'Skannet skiftemateriale'](#) og søker på fylke eller kommune kommer det en liste over hva som finnes av skiftemateriale for området.

Publisert: 19. sep. 2017
Sist endret: 23. mai 2019
Region: Slekt og Data Oppland
Forfatter: Ingvild Begg

Les mer om

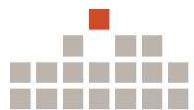
Kilder Tips og råd Arv og skifter

Snarveier

- Her kan du søke i skannet skiftemateriale/Digitalarkivet
- Arkivverket: arv og skiftemateriale
- ➔ Slik tolker du et skifte

Til toppen ↑

Windows Skriv her for å søke -10°C Mest skyet 17:55 09.01.2024

Skifte og arv - en innføring

PUBLISERT: 4.8.2017

SIST ENDRET: 1.11.2023

Del

Arveskifte

Arveskifte er en overdragelse av arv fra generasjon til generasjon, vanligvis etter dødsfall. Det finnes også skifter ved skilsmisser, konkurs og akkord. Ved konkurs mister man råderetten over sin formue når man ikke overholder sine gjeldsforpliktelser. I Arkivverket har vi skifter etter bo som ble oppgjort av en offentlig myndighet. Hvis du og dine søsken selv gjør opp boet etter dine foreldre, registrerer myndighetene bare at det var privat skifte, men arkiverer ikke skiftedokumenter. Til skifteretten blir det bare sendt inn ei erklæring om at arvingene overtar boets formue og gjeld og fordeler seg imellom.

Skifteretten

Skifteretten (fra 2002 tingretten) var den domstolen som behandlet saker knyttet til offentlig skifte av dødsbo og ekteskapelig felleseie, samt offentlig gjeldsforhandling og konkurs. Skifteretten skulle også løse skiftetvister. Tvistene kunne løses ved en kjennelse, som ble innført i skiftebehandlingsprotokollen. Men saken kunne også fremmes for domstolen. Det var skifteretten som dømte, men saken ble arkivert i domstolarkivet som sivil sak/tvistemåls sak (A-sak, B-sak etter 1927). Skifteretten foretok dessuten dødserklæringer for savnede personer.

SLEKT OG DATA

Arveregler

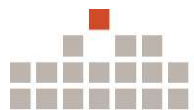
- På 16- og 1700-tallet arvet gjenlevende ektefelle halve boet (hovedlodd). Sønner arvet dobbelt så mye som døtre (broderlodd og søsterlodd). I 1854 fikk døtre samme arverett som sønner. Mindreårige og kvinner måtte ha verge. I 1863 ble ugifte kvinner myndige på lik linje med menn. Gifte kvinner var umyndige helt til 1888.
- Barn født utenfor ekteskap hadde arverett etter moren og hennes familie. Ifølge Christian Vs Norske Lov fra 1687 hadde de arverett etter faren bare hvis han offentlig hadde vedkjent seg barnet (lyst det i kull og kjønn). Først i 1915 fikk de automatisk arverett etter faren.
- De fleste adopterte fikk automatisk arverett etter adoptivforeldrene i 1935. Fram til 1950-tallet hadde man også såkalt *svak adopsjon* uten automatisk arverett. Fra 1917 til 1935 var slik adopsjon det vanlige. Deretter kom såkalt *sterk adopsjon* uten kontakt mellom barn og biologiske foreldre.
- Fram til 1916 hadde slektninger helt ut i sjuende ledd arverett når avdøde ikke hadde barn, ektefelle eller søsken. Fantest det ikke arvinger eller testament, tilfalt arven Kongen.

Hvem finnes det offentlig skifte etter?

Etter de gamle norske lovene var fordelingen av et dødsbo en privatsak. Arvingene gjorde opp seg imellom (samfrendeskifte). Også i våre dager holder arvingene i regelen private skifter uten innblanding fra det offentlige. Dermed finnes det få skifter av nyere dato. Men hvis det er stor uenighet, kan saken ende i skifteretten og dermed sette spor etter seg i offentlige arkiver.

Hovedregelen i Christian Vs Norske lov fra 1687 var at det skulle skiftes etter alle som etterlot seg *umyndige barn*. Fra slutten av 1600-tallet til slutten av 1800-tallet finnes det mange skifter etter folk som etterlot seg umyndige arvinger.

Det var få skifter etter de aller fattigste blant annet fordi det ikke var noe å arve etter at utgiftene til begravelsen var dekket. De som fikk støtte fra fattigvesenet, var dessuten unntatt fra skifteplikt. For mange av de aller rikeste mangler det også offentlige skifte fordi de holdt private skifte, gjerne ved hjelp av kommisjoner. Enkelte slike skifter kan være bevart i andre arkiver, for eksempel i privatarkiver.

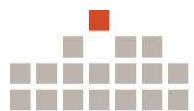
Et offentlig skiftevesen vokser fram

I takt med utbygging av offentlig forvaltning på 1600-tallet fikk man offentlige skifteforvaltere. De skulle sikre umyndige og fraværende arvinger sin rettmessige del av arven. Christian Vs Norske Lov fra 1687 hadde detaljerte regler om skifte. Det skulle skiftes innen en viss tid etter dødsfallet, og enkefolk kunne ikke gifte seg igjen uten at skiftet var gjennomført.

Uskifte

Den som ville sitte i uskiftet bo etter en død ektefelle, måtte søke gjennom amtmannen til kanselliet i København. Uskiftebevilling ble først gitt av [Danske kanselli](#). Fra 1799 kunne gjenlevende ektefelle etter uformuende grupper på landsbygda, som husmenn, sjøfolk, verksarbeidere, matroser, fiskere, svenner og drenger sitte i uskifte uten å søke. I 1851 ble dette utvidet til tilsvarende grupper i byene. Samtidig ble retten til å sitte i uskiftet bo gjort gjeldende for alle menn. En enke måtte derimot overfor amtmannen godtgjøre at hun var en «forstandig og huuslig quinde».

Fra 1800 til 1927 var det amtmannen/fylkesmannen som hadde myndighet til å gi uskiftebevilling. Deretter ble oppgaven overført til skifteretten. I våre dager sender gjenlevende ektefelle innen 60 dager etter dødsfallet melding til skifteretten med opplysninger om arvingene og en summarisk oversikt over eiendeler og gjeld. Det opprettes verger for umyndige arvinger. Hvis tingretten finner at vilkårene for uskifte foreligger, utstedes det uskifteattest. Lengstlevende blir da ansvarlig for avdødes gjeld. Retten til uskifte gjelder i utgangspunktet felleseie. Men ektefeller med særøie kan inngå [ektepakt](#) som gir lengstlevende rett til å sitte i uskifte med særøiemidler som tilhørte førstavede. Hvis avdøde etterlater seg særkullsbarn (barn fra tidligere forhold), må det skiftes dersom de ikke gir skriftlig samtykke til uskifte.

Skiftematerialet i Arkivverket

Skiftene er arkivert i arkivene etter de myndighetene som administrerte skifteforretningene. Skiftevesenet lå under amtmannen. På landet var det sorenskriveren/skifteretten som førte skifteforretningene. I byene lå skifteforvaltning under magistraten og byfogden. Byskriveren eller rådstueskriveren var skifteskriver. I 1869 ble det bestemt at byfogden skulle være skifteforvalter.

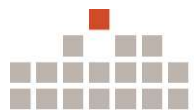
Noen samfunnsgrupper hadde fra gammelt av egne skifteforvaltninger. Det gjaldt geistlige, dels også klokkere og lærere, og militære, samt grevskapene og ansatte ved bergverkene.

- Geistlig skifteforvaltning 1661-1809
- Militær skifteforvaltning 1690-1824
- Bergamtene og grevskapene 1660-årene til henholdsvis 1812 og 1820

Skifterettens arkiver er blitt avlevert til statsarkivene som en del av arkivene etter sorenskrivere, byfogder og byskrivere. I statsarkivene finnes også de geistlige skiftene som ble ført av prosteretten.

Selve skifteprosessen er dokumentert i skifteprotokoller i de ordinære skifterettens arkiver. Rapportering til overordnede myndigheter finnes både i statsarkivene og i Riksarkivet.

Geistlig skiftemateriale kan være bevart i prostearkivene. Militære skifter er ikke like godt bevart som sivile skifter. De kan finnes i Generalauditørens arkiv i Riksarkivet og i lokale militærarkiver i statsarkivene. Det som er bevart av skiftemateriale etter bergamtene og grevskapene inngår i deres arkiver i Riksarkivet og statsarkivene. Det originale skiftebrevet var det arvingene som fikk utlevert. Det kan være enkelte slike skiftebrev i privatarkiv både i Riksarkivet og i statsarkivene. Det forekommer også skiftedokumenter fra før skifteprotokollenes tid blant [diplomene](#) i Riksarkivet. Skiftebrev fra før 1572 er trykt i Diplomatarium Norvegicum.

Hjelpemidler til å finne skifter

For de eldste skiftene har flere statsarkiv skiftekort, som er registerkort over skifter ført etter sorenskriveri og gårdsbruk. For byene er de ordnet etter avdøde fornavn og etternavn. De eldste skifteprotokollene har gjerne egne registre, ordnet etter avdødes eller gårdens navn. Av de yngre protokollene er det vanligvis bare skifteutlodningsprotokollene som har register. Det finnes også egne skifteregistre over sluttede skifter, samt skiftelister(skiftejournaler).

Mens det er relativt få offentlige skifter, etterlater vi alle spor etter oss i *dødsmeldingene*. Arveavgiften som ble innført i 1792, ga inntekter i statskassen og dermed ble alle dødsfall registrert. [Dødsmeldingene](#) med alfabetiske registre (dødsfallsprotokollregistre) fungerer som inngang til skiftematerialet. Der står det hva som skjedde med dødsboet: om ektefellen ble sittende i uskiftet bo, om det var privat skifte eller om og når det ble holdt offentlig skifte. Da er gjerne også bonummeret oppgitt, slik at man kan gå videre til skiftelistene.

Skifteretten opprettet flere rekker med nummer i forbindelse med dødsfall og skifte. Hvert dødsfall fikk et dødsfallsnummer og hvert dødsbo fikk et bonummer. Fra slutten av 1800-tallet ble boene mange steder nummerert etter den datoen da boet ble gjort opp eller sluttet (slutningsdato). Senere kom nummerering etter den datoen boet ble tatt under behandling (åpningsdato). Bomappene ble normalt arkivert etter slutningsdato. Dette kan variere rundt omkring i landet og det kan variere over tid. Mange steder er de blitt arkivert etter bonummer innenfor hvert år. Oslo skifterett arkiverte for eksempel boene etter slutningsdato fram til midten av 1970. Da gikk de over til et nytt system med såkalte Arkivnummer. Oslo skifterett er ekstra vanskelig å finne fram i fordi skifteretten i lang tid hadde flere avdelinger med egne serier. Da må du bruke registrene.

Den beste måten å bli kjent med skifteprotokollene er å begynne med det digitaliserte materialet som er lagt ut på [Digitalarkivet](#). Der får du lett oversikt over de ulike kronologiske protokollrekkene. Samtidig framgår det hvilke skifteretter som fantes i ulike deler av landet og hvilke statsarkiver de har avlevert til.

Hvis du finner et skifte etter en av sine aner, kan det være vanskelig å lese den gamle [håndskriften](#). Heldigvis er skiftene gjerne ført etter et fast mønster, først er tid og sted for skiftet angitt, så navnet på avdøde og arvinger. Så følger registreringen av eiendelene, fra klær og husgeråd til korn og husdyr, samt bygninger og eventuell jordeiendom. Deretter oppgis gjeld og andre fradragposter for arvefordelingen eller utlodningen.

Digitalisert skiftemateriale

Skiftematerialet er omfangsrikt, men en god del av de eldre protokollene er digitaliserte og tilgjengelige på Digitalarkivet. Dette gjelder også dødsmeldinger og registrene til disse sammen med kartotekkort og andre registre over oppgjorte dødsbo. Også skiftedesignasjoner er digitalisert. Videre finnes fulltekstavskrifter av noe av materialet. I enkelte tilfeller foreligger det søkbare skifteregistre og dødsfallsregister.

Det digitaliserte skiftematerialet er gruppert etter hvilke statsarkiv arkivene finnes i og deretter etter de ulike skifterettene som har avlevert til hvert statsarkiv.

[Veiledning for å finne fram til skiftemateriale på Digitalarkivet](#)

Taushet og innsyn

Nyere skiftemateriale kan inneholde [taushetsbelagte opplysninger](#), og mye av materialet er derfor unntatt offentlighet i 60 år. Arkivverket kan gi ut opplysninger fra skiftemateriale dersom det ikke inneholder personsensitiv informasjon.

Hva kan skiftematerialet brukes til?

Skiftene har viktige opplysninger om personer og slektskapsforhold. De kan utfylle det du finner i kirkebøker og folketellinger. Spesielt viktig er de i perioder da det ikke finnes kirkebøker og folketellinger. Avdødes eiendom kan gi inntrykk av levekår og omgivelser.

SLEKT OG DATA

Slektsgransking

Skifter hjelper deg videre bakover fra generasjon til generasjon. Her er navn på avdødes barn, alder på mindreårige barn og kan hende adresse på voksne barn. Hvis noen av dem var døde, kan du finne navn på barnebarn. Fram til 1916 hadde slektninger helt ut i sjuende ledd arverett når avdøde ikke hadde livsarvinger: barn, ektefelle eller søsken. Dermed kan du nøste opp hele slektsgreiner. Før man fikk [kirkebøker](#) og [folketellinger](#), kan dette være eneste kilde med navn og alder på kvinner og barn. Navn på arvingenes ektefeller er også ofte oppgitt. Det kan også være informasjon om personer som har flyttet eller utvandret.

Skifter gir innblikk i avdødes materielle omgivelser: Husbygninger, husdyr, redskap og innbo i rommene de levde i er gjerne registrert. Hvis avdøde hadde gjeld, vil kreditorenes navn og tilgodehavende være notert, likeså debitorene hvis avdøde hadde lånt ut penger eller for eksempel ei ku. Dette gir inntrykk av avdødes formuesforhold. Skifter etter rikfolk kunne være på hundrevis av sider. Det trengtes ikke mange linjer for å regne opp eiendelene til en fattig.

Forskning

Levekårene til våre forfedre og formødre. I våre dager gjenspeiler de få skiftene som regel formuesforhold hos eldre. Våre forfedre og formødre kunne dø tidlig og skiftene gjenspeiler gjerne virksomheter i drift. Skal du bruke skiftemateriale til å belyse formuesforhold i et fortidig samfunn, må du likevel være kritisk. Fordi det ikke var skifter etter alle som døde, må du vurdere hvor representativt materialet er. Dette varierte mye over tid i takt med økende levealder og endringer i skiftelovgivning. I første del av 1800-tallet kan man få informasjon om de fleste formuesgrupper, mens en svært stor del av befolkningen falt ut etter at skifteloven i 1869 bestemte at det bare skulle skiftes etter dem som hadde mer enn 100 spesidaler. Det kunne også være geografiske forskjeller i skiftehyppigheten. I eldre tid kunne det for eksempel svære skifter etter særlig mange i fiskeridistriktene, fordi spesielt mange menn døde på havet i ung alder og etterlot seg umyndige barn

Hjelp til å finne skifteopplysninger

For hjelp til å finne opplysninger om dødsfall og skifte som ikke finnes på Digitalarkivet, klikk på boksen nedenfor og fyll ut skjemaet som kommer opp:

Skifte- og
dødsfallsopplysninger

Mer om skifte:

Bente Hartviksen, *Fiskerbøndenes arv - gjeldsforhold i Nordland 1780-1865 vesentlig belyst ved skiftemateriale*, doktoravhandling, Det humanistiske fakultet, Universitetet i Oslo, 2007.

Alf Kiil, *Arkivkunnskap. Statsarkiva*, Oslo, Universitetsforlaget, 1969.

Liv Marthinsen (red), *Skiftene som kilde – en artikkelsamling*, Oslo Norsk lokalhistorisk institutt, 1997.

SLEKT OG DATA

Takk for meg!

SLEKT OG DATA